

BOKOD KÖZSÉGI POLGÁRMESTERI HIVATAL		
Erkezett 2021 JUN 01.		
77-15/2021		Ügyelet
Előzám	Uó	Előadó
		Rut

Tisztelt Polgármester Asszony / Úr!

Az önkormányzat és a megyei könyvtár által kötött megállapodás értelmében minden év május 31-ig a megyei könyvtár tájékoztatót küld a települési önkormányzatoknak a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer előző évi tevékenységéről. Nincs ez másként idén sem, noha a 2020-as év nagy kihívások elé állította nemcsak a megyei könyvtárban dolgozókat, de a kistéleplési kollégákat is.

Az összefoglaló beszámoló általános részében a megyei tendenciákat mutatjuk be, majd ezt követi az Önök településére vonatkozó szakmai és pénzügyi beszámoló, a hatékonyabb működést szolgáló javaslatokkal kiegészítve.

A Megyei Ellátási és Módszertani Osztály (MEMO) 4 fővel látja el Komárom-Esztergom megye 60 kistéleplésén a KSZR tevékenységgel kapcsolatos feladatokat, amelyet ugyan kicsit hátráltatott, de nem akasztott meg sem a kialakult járványhelyzet, sem a megyei könyvtár visszaköltözése a megújult épületbe.

A dokumentumok beszerzése folyamatos volt, a tonerek/festékartonok, a kézműves anyagok és írószerek vásárlása 2020-ban is 2 alkalommal valósult meg.

A fő célok és a prioritások 2020-ban sem változtak, bár megvalósításuk sok esetben nehézségekbe ütközött. Azon túl, hogy az év során többször is be kellett zárni a könyvtárakat, így a rendezvények jó része elmaradt, meg kellett küzdeni azzal a problémával is, hogyan tudjuk a járványügyi helyzetben is valamilyen szinten biztosítani a szolgáltatásainkat az olvasóknak.

Sok köszönet jár a kistéleplési kollégáknak a kitartásukért, a problémamegoldóképességükért és a kreativitásukért, ahogy gyorsan reagáltak a megváltozott körülményekre. Sok településen bevezették a könyvtárosok a házhozszállítást, majd a „fapados” kölcsönzést, a programok pedig átkerültek a virtuális térbe, amelynek köszönhetően megmaradt a folyamatos kapcsolat az olvasókkal (s talán még többekhez eljutott így a könyvtárak híre).

Elsődleges célkitűzések:

- **Digitális kompetenciafejlesztés:** Az azt igénylő településeken tanfolyamot vagy előadást szerveztünk annak érdekében, hogy a kistélepléseken élők (és a könyvtáros kollégák) digitális tudását fejlesszük. Szilassi Andrea segítségével a Szákszendén élők

megtudhatták, mire jó az okostelefon és hogyan kell használni; *Tomasovszky Edit* Tarján idősebb korosztályának tartott digitális kompetenciafejlesztő tanfolyamot.

- **Az olvasás, mint szabadidős forma népszerűsítése, különös tekintettel a gyermek- és ifjúsági korosztályra:** Gondosan válogatjuk – kistélepi kollégáinkat is bevonva – a KSZR-es könyvtárak gyermekolvasóinak beszerzett dokumentumokat, valamint igyekszünk megfelelő példányszámban biztosítani a kötelező olvasmányokat is. A 14 évesnél fiatalabb korosztály programjait különös odafigyeléssel szervezzük, az irodalmi rendezvények mellett az ismeretterjesztő előadásokra is nagy hangsúlyt fektetünk. Tudatosítottuk a kistélepi könyvtárosokban azt, hogy a gyerekek könyvtárhasználatának fejlesztése kulcskérdés, ezért szorgalmazzuk a könyvtárhasználati órák megtartását is.

Igény esetén társasjátékok és papírszínházak megvásárlásával igyekszünk minden településen a könyvtár „játékos” oldalát is kidomborítani. Gyermelyen, Pilismaróton és Szomoron már hagyománya van a „Társasjáték napoknak”, de más települések (pl. Csolnok) is kedvet kaptak az ilyen programok lebonyolításához.

Támogatási keretből vásároltunk 2 db Bee-bot-ot (robotméhecskét) és 2 db Blue-bot-ot, amelyek nagyon hasznosak lehetnek a gyerekek képességeinek (pl. logika, koordináció) fejlesztéséhez. Különböző feladatok összeállításával bármelyik települési könyvtárban jó szórakozást nyújthatnak az óvodásoknak és a kisiskolásoknak.

- **A települési könyvtárak retrospektív állományának beillesztése és kereshetővé tétele a József Attila Megyei és Városi Könyvtár integrált könyvtári rendszerében, különös tekintettel az egyedi és helyismereti dokumentumokra:**

Elsődleges célunk évek óta a települések dokumentum-állományának teljes feldolgozása a Textlib integrált könyvtári rendszerben. Ezt a feladatot 2020-ban a járványügyi helyzet miatt sajnos nem tudtuk elég hatékonyan ellátni, mivel csupán a 2019-ben elkezdett honosítási munkát fejeztük be Dágon és Tokodon. Ugyanakkor a kényszerű bezárás alkalmat adott a kollégáknak Dadon, Keszölcön és Sárísápon is arra, hogy elkezdjék a retrospektív állomány felvitelét a rendszerbe.

Folyamatosan történik a kollégák betanítása a gépi kölcsönzésre is, aminek köszönhetően már az olvasói adatok is könnyebben kereshetővé válnak a Textlib-ben. Ennek érdekében újabb 3 településnek vásároltuk meg a Textlib kistélepi klienst 2020-ban.

- **A települési könyvtárosok szakmai fejlődésének biztosítása:** Fontosnak tartjuk a települési könyvtárosok folyamatos képzését, ezért 2020 elején *digitális kompetencia-felmérést* végeztünk körükben, hogy tudjuk, mik a legnagyobb hiányosságok a kollégák informatikai tudását illetően. Ennek értelmében tartottunk 2020. június 29-én 16 fő és július 20-án 10 fő részt vételével **Textlib tanfolyamot**, melyen a beiratkozás, az olvasókra és a dokumentumokra vonatkozó adatok lekeresése, az ajándékkönyvek állományba vétele és a retrospektív állomány feldolgozása (honosítása) szerepelt a témakörök között. A honosításhoz készült egy képes-szöveges segédlet is, mely elérhető a honlapunkon.

Mivel szeretnénk, hogy minél szélesebb körű szolgáltatást nyújthassanak települési könyvtáraink, ezért az osztályon dolgozók részt vettek a szomori iskolai és községi könyvtár szervezésében és *Dérmé Veresegyházy Erika* irányításával megvalósuló „*Padlórobotok használata a tanítási gyakorlatban*” című workshop-on, hogy tudásukat - gyakorlati oktatás keretében - a későbbiekben átadhassák a települési könyvtárosoknak is.

Sajnos 2020-ban a Könyvtári Hét nyitónapján rendszeresen megrendezésre kerülő szakmai rendezvényünk és az ODR konferencia is elmaradt a járvány miatt. Az év végi (karácsonyi) összefoglaló szakmai napunkat és a díjátadót is csak virtuálisan tudtuk megrendezni, egy videó segítségével köszöntük meg a kollégák egész éves munkáját (<http://kem-kszr.hu/2020/12/22/2020-evi-dijatado/>).

- **Könyvtárak felújítása, korszerűsítése:** Mivel sajnos rendezvényeket nem tudtunk szervezni a településeken, így a fennmaradó összeget átcsoportosítottuk tárgyi eszközök beszerzésére. Ennek eredménye lett, hogy elkezdtük az új épületbe költözött és a felújításon átesett könyvtárak berendezését Csépen, Dömösön, Epölön és Sárísápon. Dágon lecseréltük a régi polcokat és székeket, valamint új technikai eszközöket vásároltunk az olvasók jobb kiszolgálása érdekében. Császáron a könyvtárhoz 2020-ban „hozzácsatolt” olvasóterem bútorozása, Tokodon pedig a meglévő polcok és a könyvtárospult cseréje zajlott.

A települési könyvtárak „szépítése” (kisebb bútorok, szőnyegek, babzsákok stb. beszerzése) a következő településeken valósult meg: Annavölgy, Bakonysárkány, Csolnok, Dunaszentmiklós, Ete, Héreg, Mocsá, Neszmély, Tokodaltáró.

Az elavult vagy meghibásodott informatikai eszközöket újakra cseréltük, valamint pótoltuk a hiányzó irodai gépeket, így az alábbiakat szereztük be 2020-ban:

Informatikai és irodai eszköz	Darabszám
számítógép (+ monitor, billentyűzet, egér, hangfal)	13 db
laptop	2 db
multifunkciós nyomtató	2 db
blokknyomtató	8 db
projektor (+ vászon)	2 db
iPad	2 db
laminológép	1 db
íratmegsemmisítő	4 db

- **Erőteljes PR munka:** Nagyon fontosnak tartottuk 2020-ban is, hogy a megye egész lakossága megismerje tevékenységünket és a KSZR rendszerben lévő lehetőségeket. Reklámanyagokat készítettünk, újságcikkeket írtunk, folyamatosan frissítettük honlapunkat (<http://kem-kszr.hu/>) az aktuális információkkal, valamint a friss híreket, a pályázati felhívásokat és a képzési lehetőségeket nemcsak e-mailben, de a Facebook-on létrehozott KEMKSZR elnevezésű zárt csoportunkban is közreadtuk.

2020-ban több településen is támogattuk a könyvtárosok által szervezett rendezvényeket: Annavölgy, Bajna, Epöl és Pilismarót könyvtára részére vásároltunk ajándékkönyveket, kifestőket és rajzeszközöket a versenyben részt vevő alkotók díjazására. KemGuru logóval ellátott szóróanyagainkat is mindig szívesen rendelkezésre bocsátjuk igény esetén.

Évek óta támogatjuk két községi könyvtár (Leányvár, Tarján) és az általános iskolák együttműködésével szervezett történelmi vetélkedők résztvevőinek díjazását, amely nagy segítséget jelent a településeknek nem csak anyagilag, de szakmailag is, hiszen összehozza az egyes kistépüléseken élő diákokat és pedagógusokat. 2020-ban csak Leányváron került megrendezésre a „*Hazánk szentje, szabadság vezére*” című megyei történelmi és műveltségi vetélkedőt, melynek középpontjában a **Rákóczi-szabadságharc** állt. Az 1. írásbeli forduló után a 2. körben a személyes találkozás a vírushelyzet miatt ugyan elmaradt, de a leleményes tanárok felkérték a csapatokat egy korabeli cikk vagy interjú elkészítésére, így sikerült eredményesen lezárni a megmérettetést. A vetélkedőt végül a dorogi Eötvös József Általános Iskola „Eötvös” csapata nyerte. Könyveket és társasjátékokat szereztünk be a diákok és felkészítő tanáraik számára, s az eredmények alakulásában zsűritagként is részt vehettünk.

Kiemelt projektjeink:

- A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat támogatásával 2020. szeptember 4. és október 1. között 12 településen tartott filmvetítéssel egybekötött előadást **Mikolasek**

Zsófia és Cserteg István a **KönyvtárMozi** szolgáltatás keretén belül, ezzel is népszerűsítve a településeken ezt a könyvtári projektet.

- Az *Internet Fiesta 2020.* programsorozaton Redmenta típusú online feladatlappal vettünk részt. A rekord nagyságú résztvevő (169 fő) közül a 42 legtöbb pontot elérő szerencsés nyertes értékes díjakkal (pl. powerbank, selfi-bot, ledes laptoplámpa) gazdagodhatott.
- Szerencsére a korlátozások ideiglenes oldásának köszönhetően ismét megrendezhettünk 2020. július 6-10. között **KemGuru Olvasótáborunkat** Pilismaróton 24 gyermek részvételével. Fő tematikánk a Képregény volt, s ehhez a témakörhöz kapcsolódóan hívtuk meg előadóinkat és készítettük elő kézműves foglalkozásainkat is (beszámoló: <http://kem-kszr.hu/2020/07/31/iden-is-volt-kemguru-olvasotabor-pilismaroton/>).
- A 2020. október 5-11. között megrendezett **Országos Könyvtári Napok** keretén belül 18 településen összesen 41 rendezvényt bonyolítottak le a könyvtárosok, és a személyes/virtuális látogatók száma elérte a 2.979 főt.
- **Könyvtárfelújítások** Csépen, Dágon, Dömösön, Epölön és Sárísápon.
- A 2018-ban alapított „Az év Komárom-Esztergom megyei kistéleplési könyvtárosa” vándordíj (**Csernátoni Bernadettnek**, a pilismaróti könyvtár vezetőjének), valamint - a települések nagysága szerint - 3 könyvtár részére „Az év települési könyvtára” díj odaítélése (díjazottak: **Epöl, Bajna és Vértesszőlös**).
- A hagyományossá vált **KSZR-naptár** kiadása.

A központi költségvetési támogatás felhasználása

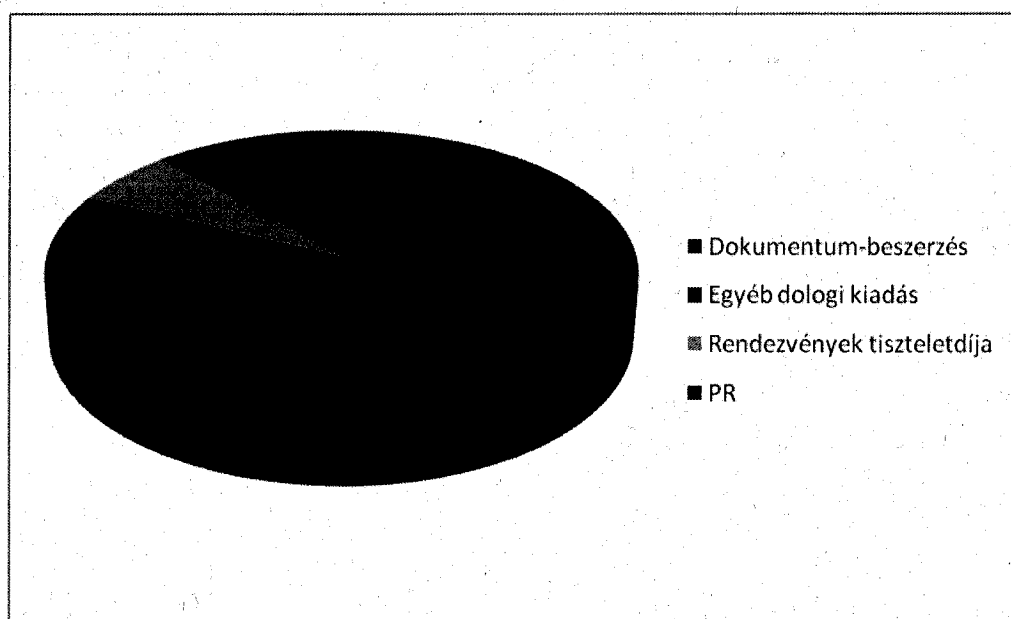
A József Attila Megyei és Városi Könyvtár a 2020-as kistéleplési könyvtári kiegészítő támogatást (összesen 53.888.140 Ft) az alábbi módon használta fel:

- dologi kiadások 70 %
- tárgyi eszközök vásárlása 24 %
- személyi juttatások (pl. megbízási díjak) 5 %
- személyi juttatások járulékai 1 %.

A kiadások 70 %-át a dologi ráfordítások jelentették. Nem véletlenül olyan nagy ez a szám, hiszen ebbe a csoportba tartoznak

- a dokumentumbeszerzések (59 %),
- a rendezvények tiszteletdíjai (6 %),

- a PR költségek (12 %),
- az egyéb dologi kiadások (23 %): gépkocsik költségei (pl. üzemanyag, karbantartás, adók), csomagküldő futárszolgálat díja (GLS), könyvtárosképzés, infokommunikációs kiadások (mobiltelefon, internet és mobilnet előfizetések), postaköltség, szoftvertanácsadás és informatikai szolgáltatás díja, bankköltség, iroda- és írószerek, kézműves anyagok, nyomtatópatronok és könyvtári ügyviteli eszközök vásárlása.

A dokumentum-rendelések 2020. februártól novemberig havonta zajlottak (júliust kivéve – összesen 8 alkalommal), és még a megyei könyvtár költözése sem okozott fennakadást a feldolgozásban és a kiszállításban. Ez utóbbinál nagy segítség volt, hogy együttműködési megállapodást kötöttünk a GLS Hungary-vel, így júniustól ők intézték csomagjaink célba juttatását. Ezzel a szolgáltatással egyrészt sok időt és utazást spóroltunk, másrészt a települési könyvtárak hamarabb megkapták új könyveiket és dologi rendeléseiket (kézműves anyag, társasjáték stb.).

A 60 településnek összesen 10.345 db könyvet, 62 db AV dokumentumot (CD-t, hangoskönyvet) és 2 db elektronikus dokumentumot (DVD-t) vettünk állományba 2020-ban (vásárlás és ajándék egyaránt), valamint 397 db időszaki kiadványt fizettünk elő.

Nagymérvű selejtezésre Csépen került sor 2020-ban, de több település is elvégezte a tervszerű ápasztást az elavult és elhasználódott könyvek állományából történő kivonásával, melyhez „Az állományapasztás szabályai a kistelepülési könyvtárakban” című segédletünket vették alapul. Összesen 9.495 db dokumentum került így törlésre a rendszerből.

Könyvtárhasználat a szolgáltató helyeken

A KSZR-hez tartozó települések lakosságszámát tekintve 2020-ban 94.309 fő (2019-ben 93.662 fő) dokumentum-ellátásáról és olvasóvá neveléséről kellett gondoskodni.

A regisztrált használók száma a könyvtárakban sajnos 2019-hez képest 14 %-kal csökkent és a személyes használatok száma is csaknem a felére esett vissza, amely nagyrészt a közel 1/2 éves bezárásnak tudható be. Noha voltak új beiratkozók csaknem minden településen, a bezárás alatt a kollégáknak volt idejük rendezni az olvasói adatlapokat, és aki már elköltözött a településről vagy elhalálozott, kikerült a rendszerből.

A kölcsönzött dokumentumok száma is ugyancsak jelentős visszaesést mutat az előző évhez képest. Újonnan bevezetett szolgáltatásként 2020-ban 2.151 db dokumentum jutott el házhozszállítás útján az olvasókhoz, de könyvtárközi kölcsönzéssel – az ideiglenes szünetek ellenére is - 332 db könyvet kértek a megyei könyvtártól a kistépülési kollégák saját olvasóik számára.

	2019.	2020.
Lakosság (fő)	93 662	94 309
Regisztrált olvasó (fő)	10 799	9 293
Könyvtárhasználó (fő)	60 626	37 033
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	79 992	47 408

A fenti táblázatból kitűnik, hogy 2020-ban a kistépülési könyvtárakba átlagosan a lakosok 10 %-a volt beiratkozva, amely arány a korábbi évekhez képest némi csökkenést mutat. Egy olvasó a tavalyi évben átlagosan 5,1 db dokumentumot kölcsönzött ki, ami a 2019-es adathoz képest (7,4 db) nem is olyan nagy visszaesés, tekintve a körülményeket.

Az OPAC (az online katalógus) használata még mindig nem jelentős mértékű, pedig egyre több olvasóhoz jut el az információ erről a lehetőségről. A jövőben erősíteni fogjuk ezen szolgáltatásunk kommunikációját is.

Rendezvények megszervezésére 2020-ban csupán néhány hónap állt rendelkezésre, de így is sikerült a településeken összesen 425 alkalommal 7.084 főt megörvendeztetni akár személyes, akár online programokkal (pl. virtuális kiállítás, online vetélkedő).

A szolgáltató helyek infrastrukturális feltételei

Nagy örömünkre 2020-ban is folytatódhattak a könyvtárfelújítások, amelyek az önkormányzatok pozitív hozzáállásának és hathatós segítségének köszönhetően valósultak

meg. Dömös és Epöl új épületbe költözhetett, míg Császárs és Csép egy külön helyiségben álló olvasóterrel bővült, Sárissáp könyvtára pedig felújításon esett át.

A legnagyobb probléma településeken továbbra is az akadálymentesítés hiánya, vagy csak részleges megléte. 60 település közül elég sok helyen megoldott a mozgáskorlátozottak bejutása az épületbe, de a földszinti elhelyezkedés és az emeleten lévő könyvtárhelyiségek megközelítése lifttel vagy egyéb úton (pl. lépcsőlifttel) csupán 24 könyvtárnál megoldott. Azonban a látás- és hallássérültek részére semmilyen segítség (pl. vezetősáv, indukciós hurok) nincs egyik települési könyvtárban sem, és a szolgáltatások sem akadálymentesek.

Az állomány biztonságos tárolása csaknem mindegyik településen fejlesztésre vár, mivel tudomásunk szerint az épületek kb. 25 %-ában van csupán riasztó és/vagy kamerarendszer.

Humán erőforrás, szolgáltatások biztosítása

A nyitvatartási idő a településeknél elég széles skálán mozog, 2 és 40 óra között van a heti nyitvatartási órák száma. Főleg az 1000 fő alatti lakosságszámú településeken sajnos még mindig nem éri el a kívánt értéket, hiszen csupán heti 1-2 napban, 2-6 órás nyitvatartással működnek. A nagyobb településeken már jobb a helyzet, de közöttük is akad egy-két település, amely csak heti 2 órában fogadja az olvasókat, ami 2000 fő feletti lakosság esetén nagyon kevés.

Kistelepülési könyvtáraink többségében rendelkeznek a kollégák a megfelelő végzettséggel, eltérés a törvényi előírásoktól csak az 1500 fő fölötti lakosságszámú településeken fordul elő. Csolnokon és Tokodon az önkormányzat finanszírozásával végezték el kollégáink a segédkönyvtárosi tanfolyamot, de szükség esetén a KSZR támogatásból a jövőben is segíteni tudjuk a kívánt szakképzettség megszerzését.

A legtöbb önkormányzat részmunkaidőben, megbízási szerződéssel alkalmazza könyvtárosát, amely munkaidő a legtöbb esetben csupán a nyitvatartási időre vonatkozik, így a belső munkákra a könyvtárosoknak nem marad idejük, vagy pedig szabadidejükben végzik az adminisztratív feladatokat.

A könyvtárosok digitális és könyvtárszakmai kompetenciái sokat javultak, de még mindig akadnak hiányosságok, amelyeken nemcsak Textlib tanfolyamokkal, de MS Office képzésekkel is szeretnénk segíteni.

Minőségfejlesztés, minőségirányítás

A KSZR elmúlt 7 éves működésével kapcsolatban „*Elégedettségi felmérést*” készítettünk 2020 tavaszán a települési könyvtárosok körében. Szerettük volna tudni, hogy milyen tapasztalatokat szereztek a kollégák a Megyei Ellátási és Módszertani Osztály (MEMO) munkájával kapcsolatban, és mik a jövőre vonatkozó javaslataik? Az eredmények a megyei könyvtár 2020-as évkönyvében lesznek olvashatóak, amely 2021-ben jelenik majd meg.

A MEMO végzi a települési könyvtárak működéséről évente készülő statisztikai adatok nyilvántartását és rögzítését a Kultstat rendszerben. Az űrlapokon szereplő információk alapján, melyhez sok segítséget kapunk a települési könyvtárosoktól, minden évben készül egy terv, hogy mely területeken kell változtatni és hogyan tudnánk a meglévő adatokon javítani (ez megtalálható javaslatként az I. számú mellékletben).

A saját települési adatok az I. számú mellékletben találhatók.

Tatabánya, 2021. május 20.

Tisztelettel:

Mikolasek Zsófia

Mikolasek Zsófia
igazgató

I.
Bokod

A KSZR segítségével történt értékgyarapodás:

Dologi kiadások	Tárgyi beszerzések	Rendezvények	Dokumentumbeszerzés	Összesen
539 800 Ft	0 Ft	0 Ft	462 660 Ft	1 002 460 Ft

Rendezvények:

2020-ban nem volt KSZR-es program

Könyvtárhasználat:

	2019	2020
Regisztrált használók száma	252 fő	240 fő
Ebből 14 éven aluli	148 fő	142 fő
Személyes használat	2875	881
Ebből 14 éven aluli	2780	n/a
Kölcsönzött dokumentumok száma	6790	779
14 éven aluliak által kölcsönzött dokumentumok száma	3865	412

Javaslat:

- akadálymentesítés

